

TEFSİR

Tefsir Tanımı

Gül konuşma, talim etmek, istikbal etmek, öğütü demektir.

Vahyin başlangıcı: Rasulullah'in vahiy başlangıcı uykuda rüyayı
sabitte yeni bir şeyi rüya görmekle olmuştur. Hatice
binat **Hz. Hatice** yeni geldi "beni ödünüz" dedi.
Hz. Hatice Hz. Peygamberi ate amresinin oğlu
Vasata b. Neufel i gördü... Cöz geçmedi, Vasata
vafat etti. Vahiy bir müddet kesildi.

NOT
Vahyin bir müddet kesilmesinden (fetret devrinde)
sonra ilk defa **Mühasir** süresi ile tekrar başladı.

Vahyin Özellikleri

Vahyi Metlû = Okunmuş üzerine eklenme yapılmadan gelen vahiy
Vahyi Beyri Metlû = Okunmayan, üzerine eklenme yapılan vahiy

Vahyin Geliz Şekilleri

- * Kalbine doğrudan biriktirilmesi.
- * Bir perde arkasından (Hz. Musayya ağaçtan nida etmesi).
- * Cebrail vasıtasıyla (asli suretiyle).
- * Uyuktan gördüğü şeyi rüya ile.
- * Cebrail görülmeden singirek sesine benzeyen şekilde (enzar geliri)
- * Cebrailin insan suretine girerek vahiy getirmesi:
(en az **Diha** ek Kalbi' şekline girer) (en kolay gelen vahiy)

Vahiy anında Hz. Peygamberde görülen haller:

- elinin terlemesi: yüzünün kızarması.
- büyük bir ağırlığın sökülmesi.
- kendiliğinden en yüksek sesle konuşması.
- Gözetini belki bir noktaya diker.

Vahiy ile ilham arasındaki farklar:

- Vahiy Allah katından olduğu kesin olarak bilinir.
- ilham ise kaynağı belli değildir.
- Vahiy vasıtalı, ilham ise vasıtasızdır.
- Vahiy son bulmuştur, ilham ise devam etmektedir.
- Vahiy ummi ve külli dir, ilham ise hususi ve cüzi dir.
- Vahiy yoluyla elde edilen bilgiler gelmez.
- ilham ile elde edilen bilgiler ise birbirleriyle çelişebilir.

NOT

Kerf → Gayb: hakikatlerin gözle görünmesi

Mikasefe → Kalp gözünün açılması

(basirat, feraset, ilmi ledin, marifet, tecelli, sağı de bu zümrededir)

Vahiy Katipleri:

Medinede ilk vahiy katipleri → Abdullah b. Sa'd Ebi Sarih

Medinede ilk vahiy katipleri → Übeyy b. Ka'b'dir. Önden sonra Lejrid bin Sabit

- Diger vahiy katipleri:
- Ebu Bekir
 - Ömer b. el Hattab
 - Ali b. Ebi Talib
 - Osman b. Affan
 - Zübeyir b. Awwam
 - Halid b. Velid
 - Amir b. Fuhayra
 - Amr ibnul As
 - Huzayfe ibn'ul Yemen
 - Abdullah b. Sa'd
 - Sa'd bin Ebi Vekkes
 - Müsire b. Şube

Vahyin yazıldığı malzemeler: * Hurma ağacının yaprakları, kabukları (yaprakların ortz demerleri)

* İnce beyaz tazele

* Kürak ve kurgaz kamışları

* İnce deri (Rakk) (Tür Suresi)

* Çanak çömlek parçaları

* Perşöman parçaları

* Tahteden yapılmış levhalar

* Bez parçaları

Vahye Ait Bazı Terimler:

El-Haderi: Sefirlikte ve misafirlikte bulunmadığı zaman gelen vahiyler
(ancak bu şekilde gelmiştir)

Es-Seferi: Yolculukta veya sevasta bulunduğu " " "

En-Nehri: Gündüz nazil olan vahiyler

El-Leyli: Gecelerin inen vahiyler

Es-Seyfi: Yaz mevsiminde gelen vahiyler

Es-Sıfi: Kış mevsiminde gelen vahiyler

El-Firsi: Yatsıgünde inen gelen vahiyler

El-Ardi: Yer yüzünde inen inen vahiyler

Es-Semai: Semada inen inen vahiyler.

Vahyin Nüzul Aşamaları

1. Aşama: Levh-i Mehfuz'a inmesi;

(Bura ve Zühruf surelerinde geçmektedir)

2. Aşama: Beytul İzzeye inmesi;

Ramazan ayının Kadir gecesinde toptan (insel) inmiştir.

3. Aşama: Beytul İzzeden sonra Hz. Muhammed'e parçalar parçalar (taszil) indirilmiştir. Kuranın böyle peyderpey indirilmesine Arap dilinde

Tecimul Kuran denir.

Şehzade: Kuranı Ezberlemeye Sevk eden Sebepler;

- * Güçlü bir hafizeye sahip olması
- * Namazda kuran okumanın farz olması
- * Kuranın emir ve yasaklarına uymanın gerekli olması
- * Resulullahın Kuranı eğitimi ve öğretimi: bizzat kendisinin vermesi.
- * Kuranı okuyanlara verilecek sevap ve mücazelerin büyük olması.

Kur'an: Kâfirin Esbâhnamesi, Yazılması, Coğaltılması, Hıfzı ve Nettekimesi

M 610 - 632 Hz. Peygamber Dönemi	Hıfz (ozbuklama) Kâfirin (yazılması) Arz (hocanın kâfirinde okunması)
M 632 - 634 Hz. Ebu Bekir Dönemi	Zeyd b. Sabit başkanlığında Mushaf (teplendi) kâfirine getirilmesi
M. 644 - 656 Hz. Osman Dönemi	Mushaf çoğaltılması. (7 zâde) Bis nâshesi medine de kâfir ve el Mushaf-ul İmam Dijestisi; Mekke Kufe Basra Sam'a gönderildi.
M 695 - 688 Abdulmelik b. Meruân Dönemi	Irak İmamı Velisi: Zeyd b. Sâimeye emiryle Ebu'l Enas-ed-Düeli başkanlığında kâfirlerin üzerine hâflerin üstüne altına, önüne sadece kırmızı roket sâetinde hıfzı okunması yapılmıştır.
M. 707 - 714 Abdulmelik b. Meruân Dönemi	Irak Velisi: Hıfz b. Yusuf'un Zeyd b. Zamer ve Nesr b. Asım kuradeti bazı hâfleri birbirinden ayırması için roketler koymuştur.
M 751 ile Abbâsî Kâfirisi: Ebu'l Abbâs Saffah Dönemi	Helil b. Ahmed bugünkü hıfzı: fethiz danne, kesre, sükun eklemiştir.

Resulullah's

Okunması öğrenmek amacıyla erkânlara

Abdullah b. Seid b. el Âs
ve Ubâde b. Semit

" " " " kadınlara

Hafse'yı görevlendirmiştir.

Heyet'in Zeyid bin Sabit'in bostanlığında kurulmasının sebepleri:

- * Davun size vahiy katipliği yapması
- * Ho. Peygamber tuğallığına kuvva tarannuı kaptırmadı.
- * Kur'anı ezberle bilmesi ve güzel okuması
- * Zeyid'in qat saki biri olması
- * Müskimelerin güvenini: İsa'ın biri olması
- * Zeyid'in kızı Ho. Peygamberin son vızede Cabulü Sunduğu kız idi

Toplanan Mushafın bazı özellikleri şunlardır:

- * En ince ilmi tespit usullarıyla toplanmıştır.
- * Arzet tilkveti mensuh olmıyca ayetler eklenmiştir.
- * Bu nüsha yedi harfi ihtiva etmektedir.
- * Hem ümmetin icması ve hem de tevdiğe sebittir

NOT

Mushaf Ho. Ebu Bekir'e teslim edilmiş ve vefatına kadar onun yanında kalmıştır.

NOT

Onun vefatından sonra Ho. Ömer'e onunla vafetıyla Ho. Ömer'in kızı Hafsa'ya verildi.

NOT

Ho. Osman bu mushafı eze olarak Kur'anı ayırdı. Daha sonra İshamin Medine'ye Merve'nin kızı Hafsa bu Mushafı Hafsa'dan istemiş ancak Hafsa Maheli ona vermemiştir.

NOT

Hafsa'nın vafetıyla Merve'nin Mushafı Ho. Ömer'in eğlu Abdullekten almış ve getirmiştir. Mushafı getirmesinin gerekcesi olarak şöyle demiş: Neden uzun bir zaman geçtikten sonra bazı kimselerin Ebu Bekir Mushafında bir şey vardı ki o bu isim Mushaf'a yazılmamıştır.

NOT

Ho. Osman zamanında istinsah edilen nüsheler ise son vızede Kur'anıyeti tasnifmiş olan tek bir harfe göre yazılmıştır.

Kuran'ın Gözetilmesi

→ Ermenistan ve Azerbaycan'ın fethi sırasında Kuran, Ubey b. Ke'k'in kızına göre otuzun Surah'ı askerlerle, onu Abdullah b. Mes'ud'un kızına göre otuzun irakli askerler arasında kızın ihtilafı çıktı. Hz. Ömer ibn'l Yemen bu durumu çok üzüldü. Medineye döner dönmeye vaine gitmeden Hz. Osman'ın huzuruna çıkarak "Ey müminlerin emiri! Su immesi yahudi ve hristiyanların kilitlerinde düşmüş oldu. ihtilafı düşmeden önce sen bu işin şurasına bak" dedi.

İstisna ile görev alan sahabeler:

- Seyid bin Sabit	- Abdullah bin ez-Zübeyr
- Seid b. el-As	- Abdullah bin Haris
- Kesir b. Eflah	- Ubey b. Ke'k
- Nafi b. Zureyb	- Abdullah b. Abbas
- Abdullah b. Ömer	- Abdullah b. Amr
- Malik b. Eb'Amr	- Enes b. Malik

Hz. Osman Kuranı gözetilecek olan heyete şu prensiplere göre seçmelerini talimatı verdi:

* Ebu Bekir Döneminde toplanan Mushaf esas alınacak

* Hz. Peygamberin son zamanlarda okunmuş olduğu bir hafz alınacak geriye kalan ell. hafz alınmayacak.

* Bu nüshelere ihtilafı neshedilmiş ayetler yazılmayacaktır.

* Üye heyetler arasında lehce için ihtilaf çıkarsa Kureyş lehcesinde dikte alınır.

* Sureler bugün elimizdeki kuranlarda olduğu şekilde tertip edilmiştir.

NOT

Heyet arasında sadece Bekere süresinin 248. ayetindeki et tebot kelime sinin sonundaki "to" harfinin yuvalek mi yetsa ecikluzun "te" ile mi yazılacağı konusudur. Hz. Osman'ın emriyle ecikluzun "te" yazılmıştır.

Bugün Hz. Osman Döneminde gözetilen bu nüsheden Londra'daki India Office kütüphanesinde, Topya Seryunde ve Tashkent'te birer adet bulunmaktadır.

Kur'an Hareketleme ve Nottalaması

* Hz. Osman döneminde seçiltilen mushafın notları ve hareketleri olarak yazılmıştır.

* Kur'an Hareketleme ve Nottalamasını ilk yapan kişi Ebu esved-ed-Düeli'dir. Düel'den sonra yazılı sâbilleri aynı (س) olan heflere notlar koyup birbirinden ayıran (سج) ise Nasir b. Asım ve Yahya b. Ye'mer idi.

NOT

Bu konudaki müstakbil eserler;

→ İmam b. el-Hazem el-İsfehâni; "et-Terbih alî Hurufit-Tzâkif"

→ Ebû Amr ed-Düeli; "el-Muhkem fî Nektîl-Mesâkif"

RESMÜ'L MUSHAF (Mushafın yazısı)

Resmül mushaf; "Kur'an kelimelerinin ve heflerinin yazılışında Osman b. Affan'ın tesip ve tercih ettiği imlâ sâbil ve tarzı" denir.

Bunlar; Resm-i Osmanî de denmektedir.

Hz. Osman dönemindeki mushaf bugünkü yazım kurallarından farklı bir yazı sâbil kullanmıştır bunlar;

1) Hâzif yapılması; Kelmeden hefl düşürmek

2) Fâileden hefl ekve edilmesi;

3) Bâdel; Bir heflin yerine başka bir hefl kullanmak

4) Fâsl ve Vâsl; Vâsl; Kelimenin son heflinin, onu takip eden kelimeye baş heflile bağlanması. Fâsl; ise tam tersidir; kelimenin son heflinin onu takip eden kelimenin ilk heflile bağlanmaması demektir.

Kur'anın Diğer İsimleri

el-Kitâb - Ümmül-Kitâb - el-Furkân - el-Burhân - el-Mesâri - el-Mur

- ez-Zîkr - el-Hidâ - es-Sifâ - el-Kelâm - er-Rahmet - et-Tanzil

- el-Birr - el-Beyân - Sâk - el-Müvâciz - er-Ruh - el-Hâk

Kur'an Fesiletleri: (Fezailü'l-Kur'an)

- * Diğer isimleri: Sabeül Kur'an - Mensûl Kur'an
- * Kur'andaki fesiletleri: konu ediniz.

NOT Saifi'nin Mensûl-Kur'an adındaki kitabının bu konuda yazılan ilk eser olduğu ileri sürülür

- Şayb en Nassef: "Fezailul Kur'an"
- Ebul fidz İsmail Kasir, "Fezailul Kur'an"
- Ebul fozal Ahmed b. Ali b. Hacer el Askalani, "et ilken fi fezzilil Kur'an"

KUR'AN'IN UNSURLARI

AYET iz, zek işret, sesler, iş, mucize demir

* Kur'andaki ayet sayısında ihtilaf vardır. Kufelilere göre 6232 ayet vardır genel kabul de bu yöndedir.

* En uzun ayet Müdâyyene ayeti denilen Bekere Suresinin 282. ayeti:

* En kısa ayetinde ise ihtilaf vardır. Müzhemmeten, vel fecr, yasin vel zsr, vad duha, müddessir, rahmen ve yasin

* İlk ve son nazil olan Ayetler; ilk inen ayet Alak suresinin ilk 5 ayetidir. fetret döneminden sonra da Müddessir suresinin bazı kısımları nazil olmuştur.

Besmele

Neml suresinin 30. ayetinde geçmesi nedeniyle besmelerin Kur'anın bir ayeti olduğunda ihtilaf yoktur.

Diğer surelerin (Fetihinde dahil) başındaki besmelerin bir ayet olup olmadığı ise ihtilaflıdır

henafilere göre; Besmele başlı başına bir ayettir.

İmamiyye göre; Besmele birer ayettir.

İmam Malik'e göre; Besmele Kur'andan değildir.

NOT

Teube dışında bütün surelerin başında besmele vardır.

Sacde Ayetleri - Araf - Rad - Nehl - İsra - Maryem - Hac - Furkan - Neml - Sacde - Sed - Alek - Fuzilat - Naem - insikek

* Tilavet sacdesi hariflere göre vaciptir

* Sacde zeytinin bir kısmının okunması yanında bir kısmının okunması esnasında bir fark yoktur.

*** Aynı mekzede olmak şartıyla aynı sacde ayeti birkaç defa okunursa bir sacde yeterlidir.

SURE

* Yüktük rütbe, mevki, şeref. yüktük bina merasındadır.

* 114 tane sure vardır.

* Surelerin en uzununu 286 Ayetli olan Bakara suresidir. en kıssası ise 3 ayetten oluşan Keşer suresidir.

* Tam bir sure demek ilk önce fetih en son da Nasr Suresinin indirildiği rivayet edilmiştir.

Sureler uzunluk kriterine göre;

es-Saba'ut Tavet: En uzun yedi sure
(Ali imran - Nisa - Maide - En'om - Araf - Enfal - Teube)

el-Mi'ân: Ayet ededi yüz ve üzeri olanlar

el-Mesani: Ayet ededi yüzden az olanlardır.
Daha çok okunup tekrarlendiği için el mesani denmiştir.

el-Mufassal: En kısa sureler: Kaf surasından Nas suresine kadar.

→ Fetih suresinin diğer isimleri: el Vefiye, el Kefiye, es-Safiye, es-Sebul-Mesani gibi 20 den fazla ismi vardır

Zehreva → Bakara - Ali imran

Muevvezeten → Felak - Nas

CÜZ parça, hisse, bölüm
Kur'an 30 bölümünden her birine verilen isimdir

Hizb Cüsun 2/4 kidedir.
Kur'an 5 sayfa ile bölümünden her birine verilen isimdir.
Toplam $30 \times 4 = 120$ hizb vardır.

NOT Basra ve Kufe bilgilerini toplayarak onlara Kur'an harflerini, kelimelerini ve ayetlerini saydıran ve Kur'anı otuz cüze ve hişblere ayırtan Hz. Ömer bin Abdülaziz'dir.

Tahmisul Kur'an => Ayetlerin belirli birinde (hams) ayırtılması demektir.
Arzasul Kur'an => Her On ayette bir işaret konularak yapılan bölümleme (ta'sis) demektir.

(Günümüzdeki Kur'an Keim'de bu işaretler yoktur)

ilmül Münasebe => Ayet ve sureler arasındaki uyum

Havassul Kur'an => Ayet ve surelerin özelliklerinden bahsedir.

fevzihi Sure => Surelerin başlangıçları demektir.

fesile => Kendinden sonrakini kendisinden ayıran sicedir. Cümle sonundaki nokta gibidir.
Kelimenin son hufine ise herful fesile denir.

MEKKİ SURELERİN ÖZELLİKLERİ

- * Kella lıfzı vardır
- * Seade ayeti vardır
- * Adem ipli kessası yer alır
- * Haruf-u mukatta yer alır.
- * Geçmiş milletlerin kessası vardır
- * "Ey insanlar" ibaresi bulunur.
- * Sike pulkesillige kesi bir mücedele vardır.
- * Ululiget Nubuwet Ahiret kandanı vardır
- * Ayet ve sureler kısa
- * Kesimlere fesile yer verir

MEDENİ SURELERİN ÖZELLİKLERİ

- * Müfideklenden bahsedir
- * Cihade izin veren sureler
- * Hudud ve miras paylaşımından bahsedir
- * "Ey iman edenler" ibaresi kullanılır
- * İbadet ve muameleat konuları yer alır.
- * İslama davet iseri olan sureler

KURAN'IN OKUNMASI

7 harf; "el ehrufus-ucb's" 7 harftan tesir:

- Arap kabilelerinden meshur olan yedi'sinin lehcesidir. (bu kabileler; Kurayş, Kinane, Huzeyl, Herazin, Sebif, Yemen ve Temim)
- Meshur yedi inimin kurestidir
- Aynı manaya gelen cesitli lafiızlardır.
- Yedi vecihdir.

	Tefsir	Te'vil	Me'al
TANIMI	Kuranı Kerimin en geniş açıklanmış haline dair	Bir sözün muhtemel anlamlarından birini seçerek o sözle ilgili esul manaya ulaşmak demektir.	Kuranı Kerimi kusa ecibelerle başka bir dile çevirmektir
ÖNEMI	Kuran lafiızlarının derin anlamlarını ve de. letet etlikleri hükümleri ıncalar.	Birden çok olan anlamlardan ilk anlamı veya en uygun anlamı elmetir.	Kuranı Kerimi bir dilden başka bir dile çevirmeye o selden yetkisel demektir.

TERCÜME

TANIMI	Bir dilden başka bir dile harf ve kelimeyi mota mota çevirmektir.
ÖNEMI	Herhangi bir sözün anlamını serh ve ıschler le başka bir dile netletmektedir.

TE'VİLİN ŞEŞİTLERİ

Beyanî Te'vil: Kelimelerin fe'ihlerin müfessirlerin ve dilâlerin kullandığı bir yorum yöntemidir.

* Arap dilinin kuralları dahilinde huakat ederek kuzenden anlamlar üretmektedir.

* Kur'ânî neslerin anlamlarını subjektif bir tercihle ortaya çıkarmak olarak ifade edilir.

Burhanî Te'vil: En meshur kuresması İbn Rüşd'tür. "festul mekal" adlı eserinde cotse yer verir.

* Nesleri okun ve dilin örfi kullarını seçme vesinde kalarak yorumlamayı esas almaktadır.

İrfanî Te'vil: Tasavvuf erbabının kalbine seçti kraf ve illam yoluyla doğan bir bilgi türüdür.

Tefsir ile Tevil arasındaki fark

- Tefsir kesinlik arz eder. Tevil kesinlik arz etmez
- Tefsir tevkifi: ilahi beyanlar, tevil ise bireysel iktidarsız beyanlar
- Tefsir ayetlerin lügatlarında tevil ise ayetlerin manalarında görülür.
- Tefsir kelimele delil etmiş için tek bir anlam tevil ise yorumla müstakim olmaz. hesabıyla birden çok anlam söz konusudur.
- Tefsir lügatın aslına manalarını tevil ise icmal manalarını ortaya çıkarmaktadır.
- Tefsir Rivayete Tevil ise dirayete dayanır
- Tefsir sadece kitaplarda kullanılır tevil ise bunların dışındaki kitaplarda kullanılmaktadır.

NOT Abdullah b. Abbâs'a "TercümeNul Kuran" tabiri kullanılır.

Tercüme sesifleri

Lafzî / Harfî Tercüme

Kelimeleri bir birer ele alıp aslına benzemesi gözetilmeden tercüme sesifidir.

Tefsirî Tercüme

Herhangi bir şeyin anlamını bazı şekil ve izahlarla başka bir dile nakletmek ten ibzettir.

NOT

Kuranın tamamını içeren ilk meâl hicri 127 senesinde Berberice olarak kelime elamadır.

Zamanımıza ulaşan en eski meâl ise farsça olarak Sâmencülları emiri Mevsur b. Nuh tarafından yapılmıştır.

İlk Türkçe Kuran meâli 9. yüzyıldan itibaren yapılmaya başlanmıştır.

EKOLLEŞME

Mekke Ekolü

- Abd. Mekk b. Abbas
- Said b. Caber
- Mücahid
- Hımine

Medine Ekolü

- Ubey b. Kab
- Leyd b. Eslam
- Muhammed b. Hübe el Kuesi
- Hasan Basri

Küfe Ekolü

- Abdullah b. Mesud
- İbrahim en-Nehai
- Muhammed b. Sürin

H2 Peygamber Dönemi Tefsiri:

* Hz. Peygamber'in kuranı açıklama sebepleri:

- Mücmel Tebyin
- Mübhem Tefsiri
- Mutlak Tebyidi
- Müstakim Tazih
- Nebvi Tefsir'in fonksiyonu

Mücmel Tebyin (kapsel) (açıklama) ⇒ Kendüinden ne kastedildiği belirtilmediği durumda kapsel olan ayet demektir.

Hayır! Birkis onların istimekte oldukları (istiklak) kelpaini postladimistir. (kamelidir)

Mübhem Tefsiri (ismi isrot + mefzul) (ortaya çıkarır) ⇒ İsmi isrot, ismi mefzul, azimler, cins isimleri, belsise, zaman zarfı ve belsise meta isimlerle zikredilmesi anlamına gelmektedir.

Namazlara özellikle orta namaza önem edin.

→ Cins isim olan namaz ve onu tanımlayan "usta" lafzından dolayı özellikle önem yönünde bir mühimiyet vardır.

Mutlak Tebyidi (Belirginleştirme) ⇒ Herhangi bir lafzın anlam yönünde kayıt altına alınması, bir başka kelime ya da nitelikle ile belirginleştirilmesidir.

Bazen Kur'an Allah Rasulünün sıfatıyla tebyid (belirginleştirilme) edilmiştir.

Allah Kur'an'da tebyinle gideni okuyun

"sahibiniz namaz olmaz" hadisi ile tebyid edilmiştir.

Müsbet'in Tevzihi ⇒ Arasında ihtilaf ve tevatür gibi görünen hususlar diye tanımlanabilir
(kons. k. ihtilafı)

Nebevî Tefsir'in fonksiyonu ⇒ Hz. Peygamber'in tefsiri ile fonksiyon icra etmemiştir
Beyan fonksiyonu: Peygamberimizin Kurandaki genel menzili ayetleri sınırlandırması mübtem, mücmel ve mükbil ayetleri zikriyatından ibarettir.
Hz. Peygamber'in tefsiri Hüküm tayin fonksiyonudur.

SAHABE DÖNEMİ TEFİRİ

- Sahabeler Kur'anı ayet ayet birtaraftan tefsir etmemiştir.
- Sahabeler arasında bir kısım ihtilaflar ortaya çıkmıştır. tenevvü (cesillik) ihtilafı idi.
- Ahkam ayetlerinden hüküm istinbatında bulunmuş değillerdir.
- Tefsir bu dönemde tedvin edilmemiştir
- Ayetlerin nüzul sebeplerini esiklemişlerdir.

Sahabelerin Tefsirde Mürcuat Ettikleri Kaynaklar:

- * Kur'an Kuranki tefsiri
- * Kur'an Sünnetle tefsiri
- * Sürle istişhad etmek
- * Yahudi ve Hristiyan kültürleri
- * Kendi ichtihadları

Önde gelen bazı sahabe müfessirleri:

- Hz. Ebu Bekir - Hz. Osman - Hz. Ali - Abdullah b. Abbas

- Abdullah b. Mesud - Ubey b. Kab - Ebu Müsâ el Eseri

Abdullah b. Abbas → Hz. Pey. "Allahum onz kütübü öğret ve fekih kıl." demiştir.

Abdullah b. Mesud → Hz. " onz cümüşür ve istencelere maruz kelmıştır.

Ubey b. Kab → Yazıya geçirmekle kelmemiş yazdıklarının esbertomıştır.

Ali b. Ebi Talip → Muahat (kardas edinme) ile Hz. Pey.'in kütübü olmuştur.

TABIUN DÖNEMİ TEFİSİRİ

→ Tabiun döneminde etalesme yarıdır.

Tefsir Mektepleri:

Mekke Tefsir mektebi

Medine Tefsir mektebi

Kufe Tefsir mektebi

→ ilk tefsir mektebi mektebe eklenmiştir
→ Abdullah b Abbas

→ Ubay b. Keb beskenliğinde kurulmuştur.

→ Hz. Ömer'in halifeligi sırasında İbn Mes'ud Kufe'ye Kur'an öğretilmiş ve orada tefsir almıştır.

→ Muv. kerezi olan ayetlere sınırlı İbn tabiun döneminde Kur'an bilimi tefsire konu olmuştur.

→ Gözle f.ih. izahlar ayetlerden istinbat ve istidlal yoluyla çıkarılan hükümler ve tarihi bilgilerde yer alır.

→ Şiirle istişhad metoduyla bazı lafızları açıklamak ve bazı garib lügatları serh ve izah etmek de bu dönemin bir başka özelliğidir.

→ İsrailiyet denilen gayri İslami bilgiler sebebe dönemine kadar da bu dönemde Kur'an tefsirine girmiştir.

→ Bu dönemde de tedvin edilmemiştir.

→ Ayetleri tefsir ederken kıyas metodunu da kullanmışlardır.

NOT

Etbeul-tabiiun döneminde Hz. II. esin ikinci yarısında tedvin edilmiştir. Kur'an baskın şerh tefsir eden ilk şahın Muhtelil b. Süleyman olduğu bilinir.

TEDVİN DÖNEMİ MÜFESSİRLERİ VE TEFİSİRLERİ

Muhtelil b. Süleyman → et-Tefsirul-Kebir

Homs: Mic Aye mine'l-Kuran eseriyile 500 ahkem ayetinin tefsiri ile defa yapmıştır.

Sıfyanus - Sevrî → Tefsirât - Sevrî

en önemli özelliği onun ismiyle ilgili kipi eslamamıştır.

Yahya b. Sellem → Tefsiru Yahya

Ali: izahları yer vermektedir.

ferz → Meânîl Kur'an

Önemli: tüm tefsir şemalarına kaynaklık etmiş olması ve Kur'an'da bilinmeyen kelimeleri mütemmel bir şekilde ortaya koymuş olmasıdır.

Ebû Ubeyde → Meccazül - Kur'an

Arap süzgeci istisna dışında bulunan tefsirde, bazen zaid harflere işaret edilmekte, bazen de ayetlerde yer alan suretlere değinilmektedir.

Abdurrazak b. Hammâm → Tefsir

Tedvin dönemi talebe ehven ilk Kur'an tefsirinin ortak özelliği, hepsinin filolojik yeni dil bilimsel tefsirler olmasıdır.

Tefsir Usulü Kaynakları

Haşim el Muhesibi "el Meâl ve fihmu'l Kur'an" ilk tefsir usulü eseridir
Ali b. İbrahim b. Seid el Hufi "el Burhan fi ulumul Kur'an"
İsmail Cerahoglu "Tefsir Usulü"

KAYNAK BAKIMINDAN
TEFSİR ŞEŞİTLERİ

Rivayet Tefsiri

Nakle dayanır

Direyet Tefsiri

← Rey üyâz etki tefsir

RIVAYET TEFSİRİ

- * Birini su kaynağına getirmek
- * Su içmek mezzinde
- * Nektar diye de denir
- * Meb'ur veya Nektar tefsiri

Zarf Noktaları:

- * Uydu mekânlarının edebîliği.
- * Sadece mekânların yerleşmesi.
- * İsrailiyatın diğer haberlerin tefsiri karşılığı.

İsrailiyatın başlıcaları: Abdullah b. Selim, Vehb b. Mürebbih, Kabb el Ahbar ve İbn-i Cüreyy idi.

Meşhur olanlar:

İbn Cerir et Taberi → Cemial Beyan

İbn Ebi Hatim → Tefsirul Kur'anil Azim

Ebu Leys es Sam'ani → Tefsirul Kur'anil Azim

Ebu İshak es Sâlebi → el Keşf ve'l Beyan an Tefsiri'l Kur'an

Ebu Muhammed el Hüseyin → Melimut Tenzil el Biğdâdi

Ebul Fida İsmail İbn Keir → Tefsirul Kur'anil Azim

Ebu Zeyd Abdurrahman es Sa'libi → el Cami'ul Hisn fi Tefsirul Kur'an

Celâleddin es Suyuti → ed Dirri'l Mesur fi Tefsirul Meb'ur

DIRAYET TEFSİRİ

- * Bir şeyin mekânını, bilerek idrak etmek demek
- * Yalnızca rivayetlere bağlı kalmayıp dil, edebiyat, imtiaz ve deha özetle ilmî ve dâimî olarak yapılan Kur'an tefsiridir.
- * Peygamber tefsiri de denmektedir.

Dirayet Tefsirinin Esasları:

- * Müteşbih olan zihni hususiyetlerin farkında olmak.
- * Kişisel ve subjektif yorum olmaktan kaçınmak.
- * Meşhob teşebbüsünden uzak durmak.
- * Delil olarak Allah'ın muredi konusunda kesin yargıya varmamak.

Meşhur olanlar:

Zamchşari → el Keşf en Hezketil-Tenzil

Rezi → Mafatihul Gayb

Kedi Beydavi → Enveru'l Tenzil ve 'Esra'u'l Tevil

Nesefi → Medarikul Tenzil ve Hezketul Tevil

Ebu Heyzen → el Behrul Muhit

Halib Şirbini → es Siracul Munir

Ebussud → İrsadul Aleis Selim

Akari → Ruhul Meani fi Tefsirul Kur'anil Azim

Resid Rizz → Tefsirul Me'er

Elmel. Hamki Yezzer → Hzk dini Kur'an dili

Metundi → Tevilatül Kur'an

Tefsir Ekokolu

Klasik Tefsir Ekolleri

- Mezkubi (Kelami) Tefsir Ekolu
 - * Mutezili Tefsir Ekolu
 - * Si Tefsir Ekolu
 - * Haici Tefsir Ekolu
- İsvi Tefsir Ekolu
- fihri Tefsir Ekolu

Çeşitli Tefsir Ekolleri

- Konulu Tefsir Ekolu
- İctimai (Aklı) Tefsir Ekolu
- Bilmisel Tefsir Ekolu
- Edebî Tefsir
- Tarihî Tefsir
- Lügatî Tefsir
- İlhadi Tefsir

Klasik Tefsir Ekolleri

Mezkubi (Kelami) Tefsir Ekolleri

Mutezili Tefsir Ekolu

- ⇒ Düşünce sisteminin "vul'u hemso" (kes temel prensip) olarak kurmuştur.
- ⇒ Bu prensipler: **Tevhid** → Allahın azında sıfatlarında ve eylemlerinde tek olduğu
- Adalet** → Allahın hayri yapması, şerrin meydana gelmesinde etkisinin olmaması.
- Ve'd Ve'id** → Allahın sözüne sadık kalması.

Merzile beyri Merzileteyn → Büyük günah işleyen ne tefsir ne de mümin olacağıdır (fasik)
emri bil maruf ve Nehyi enil münter → iyiliği emretmek kötülüğü engellemektir.

⇒ En meşhur dersi → Zameherinin "Kessafi" dir.

Si Tefsir Ekolu

- * Onlara göre imanet, vahiy kurumunun devam niteliğindedir.
- * İmanet aygıtı olarak Allahın bildirmesi veyahut orada imanın teyini ile gerçekleşir.
- * İmanına sığınanlara göre Kuranın bir rehberi bir de betanı vardır.
- * Tüm itikadi görüşlerinde mutezileyle paralellik gösterir.

Hanefi Tefsir Etlü

- * İtikadi ve siyasi bir meşheptir.
- * Beşik gıvah isleyen dinde olan
- * Ha Ali ve hakan dıynâ rezî olan Eski kafi ayetlerinde.
- * Kendiler gibi düşünmeleri mümin düşüncelerine de kafi ayetlerdir.
- * Kur'an tefsir düzeyine sadece Erhan varlar. tefsir ve tevil ihtiyacı olmadığın benimseler.
- * Günümüze gelen tek eser İbrazîce Eski marab den Muhammed b Yusuf itfıyyî'nin "Hımgıvâ Zet ile Nevil Mezd" tefsiridir.

NOT

Mutazile tefsir etlü, 262 Erhan verir İstefsir etlü, 12 imâmı küsal sayar ve sadece entun tefsirine diğer eder Hanefi tefsir etlü ise Kur'an tefsir karn düzeyinde görür zehiri tek entun verdiğini.

NOT

İzzetli haberi yağın bir şekilde zikretmektedir. Tefsirin en beriz özelliği: hemen hemen her ayette kendi meşhebi görüşlerini mutazasıp bir yalısım ve zekime teviller ile savunmaktadır.

İşari Tefsir Etlü

- * İlahî ve kâfî yalısım etlü edilmis tefsir ve cesgi düzeyinde entun olabilir kades gıvâh olan mara sözünde temimlenmiştir.
- * "Renei tefsir, tazavvufi tefsir, zafi tefsir" gibi isimlerle anılmaktadır.
- * ilk temsilcisi Muhyidin İbn Arabî'dir.

fıkhi Tefsir Etlü

Ahîrem Tefsiri de denmektedir. İbadet muamele ve ukubet ile ilgili emle yalısım ayetleri yorumlarına etmektedir. İlk tedvin eden fıkhi tefsir Mutakıl bin Süleyman'ın Tefsiri'l Hımsi Mic Aye Minel Kurandir.

NOT

Mutakıl b. Süleyman ilk tedvin edilen fıkhi tefsirin müellifi olduğu gibi Kur'an bizzinden sonra tefsir edildiği ilk eser (et-Tefsirül Kebir) ile Kur'an ilimlerinde önemli yer alan vıvuh ve nezir deninde yazılan İtkesrin (et-Vıvuh va-Nazir) de müellafidir.

İşari ve fıkhi tefsirin benzer ve farklı yönleri

Benzersiz: Her ikisinde itî islemi ilim (Hımgıvâ ve fıkhi) düzeyinde tefsir yapılmıştır.

Farklı yönü: işari tefsir etlünün bütün entun, fıkhi tefsir etlünün ise zehiri entun İtibar etmektedir.

Göğdes Tefsir Ekolleri

Kurulu Tefsir Ekolu

- * Arap tefsir literatüründe "et tefsirul mevzuat" olarak geçmektedir.
- * Kurandaki bir kavruya Kuranın temel hedef ve ilhallerine uygun bir şekilde belli usuller çerçevesinde bütüncül olarak yaklaşım ortaya koyma yöntemine verilen isimdir.

Bilimsel Tefsir Ekolu

- * Arap dünyasında "et tefsirul ilmi" diye geçmektedir.
- * Bilimsel tefsirde en önemli şahsiyet Gazali'dir.
- * İhya ve Cavahiru'l Kur'an eserlerinde gelmiş geçmiş tüm ilimler geçmektedir.
- * Ebu'l Fedl el Musi ve Suyuti gibi bilimlerde bu yönüne tabii olmuştur.
- * Son dönemlerde Kelip Celabi ve Erzurumlu İbrahim Hakkı gibi bazı alimler tarafından sürdürülmeye gelmiştir.

NOT

Bilimsel Tefsir → Kurani yettleri
Fikhi Tefsir → Ahlem yettleri
kuru edine

EDEBİ TEFSİR EKOLÜ

* Kuranın dil ve üslubuyla birlikte inşisi, muhafaz halinde toplamasını ve tabiiat ilhallerini ilgilendiren yetlerini de mevzu edine.

* Kurucusu Emin el Hutti ve talebesi Dr. Aise Abulrahman ile birlikte. Muhammed Ahmed Halafullah, Seyyid Kulub Abdul Kadir el Mezgribi, Muhammed el-Maberek, Sa'ib Dayf, Tahir b. Nasur idi

İCTİMAİ (AKLİ) TEFSİR EKOLÜ

- * Toplumdaki sosyal, siyasal ve kültürel sorunlara Kurandan çözüm üretmeyi amaçlayan etima verilen isimdir.
- * en belirgin özelliği: tefsirde denetçiliği ve durgunluğu zayıftır.
- * Tefsir geleneğine tersdir ve pozitifisme tersidir.
- * İslamın etik uygunluğunu ispatlamaya çalışmıştır.
- * Akim'in ilk sığınağı yer Mısır idi. İlk temsilcisi ise Mısri bilgin Muhammed Abdurrahman. İkinci temsilcisi Abduh'un en gürde talebesi Resid Rıziddir. Menar isimli bir tefsir yazmıştır. Diğer bir temsilcisi Mu'tafe el-Meragi ve Seyyid Kutubdur.

NOT

Seyyid Kutub. f: Zileli' - Kur'an'ı hapiste yazdı ve 1966'de müradı idem edildi.

Olumlu yönleri;

- * Köniküne taklidi reddedip yaratıcılık.
- * israiliyetten uzak durmak.
- * Mezheplerin tesirinde kalmadan doğrudan ektema yönelmek.
- * (Kurani) ayatları pozitif bitimlerle yorumlama.
- * Sufi nehir gibi ilimken kullanmaları.

Kurani yett ⇒ işerisinde yer edilmiş den mahlukların geçtiği yettlerdir

(evren-hayvan-insan)

TARİHİ TEFİR

*Kur'an tefsiri yünden esenimaya yerenlerdir

*Temsilci: Fezle-Rahman

LÜGAVİ TEFİR

*filolojik tefsiller içinde en mühim kaynağıdır.

*Kur'an ile ilgili lügat çalışmalarına yandı bir de sitem çalışmaları mevcuttur. T. İsmail'in "Kuranda Allah ve insan" adlı eseri "Kuranda Din ve Ahlak Kuramı" adlı eserinde buna örnektir.

İLİMİ TEFİR

*İlahî, fısıca "ate'im" demektir.

*İlim dâni yılmak gayesi ile gâret Kur'an, inere yetken ve gâretse bazı ayetler hakkında fâsid tefsillerde bulunarak gayelerine dâretmek isteyenlerin yazmış oldukları tefsillerdir.

KUR'AN LAFIZLARI (EL-FÂZUL KUR'AN)

âmm (genel anlam), hâss (dar anlam)

gâip mücmel mübhem Mübeyyan vb.

Kurandaki Temel ve Yan anlam kelimeleri:

- Habîtat ve Mecrâ - İst'âre - Mecrâ Mürcel - Tefsîh - Kinâye

Habîtat ve Mecrâ: Habîtat: ilk ve temel anlam.

Mecrâ: habîti anlam dışındaki anlam.

→ Mecrâ anlamı habîti anlamı bağlayan bir bağın bulunmasına atfedilir

→ Habîti anlamın kastedilmediğine dair bir ipucunun bulunmasıdır ki buna da kuine denir.

İst'âre: ("Ödine kullanmak") Benzerlik sözünden ve habîti anlamın kastedilmesine engel bir kuineden dolayı kelimenin habîti anlamının dışında kullanılması. İst'âre; bir mecrâ-ı lügavî türüdür. Alakası sadece benzerliktir.

İst'ârenin unsurları:

Müste'ar (İst'âre kelimesi) müste'arın leh (İst'âre yapılan unsur) Müste'arın minh ve Benzerlik yönü (elâz), Habîti anlamı kullanmaya engel kuine.

Meccaz Mürcel

Alakası benzerliği dışında birşey olan ve bir kateden dolayı kelibi mananın dışında birşey olan ve bir kateden dolayı kelibi mananın dışında bir mende kullanılan lügvi meccaz sesidir.

Teşbih: Benzetme demektir.

Ursuleri: Müsebbeh, Müsabbehün bih, Vach-i sebah, Teşbih edetü.

Kineya: Kelibi anlamının dışında bir anlamda kullanıya verilen isimdir.

"KUR'AN'DAKİ ANLAMI KAPALI LAFIZLAR"

Gaibet Kur'an: * Az kullanılması, farklı lehçe ve dillerden alınması sebebiyle manası sözlüklere veya usullerine başvurulmadan anlaşıl-
mayan kapalı lafız şekilde tanımlanmaktadır.

İstisnâ ⇒ * Kur'anda yer alan garib kelimelerle ilgili ilk şahısmayı Nafi b. Eserak yapmıştır. ■

Kur'andaki Bazı Garip Kelimeler:

Sefih → Cahil

Seibe → Ölem

Riczen → Azap

Bajy → Hased

Steel → Şemur

Mübhametül Kur'an:

* Anlamı kapalı kelimeler, isimleri doğrudan zikredilmeyip isim-i mevsul, zamir, künye, letop ve sıfatla kapalı bir şekilde ifade edilen lafız demektir.

Mücmel - Mübegyan

* Sözün sahibi tarafından bir açıklama yapılmadıkça kendisinde kastedilen mananın anlaşılması lafızdır.

KURANDAKİ LAFIZLAR - ARASINDAKİ İLİŞKİLER

- Mütebayin Lafızlar (Ay. Anlamlık) **tebyün** (Ayır)
- Müvradif Lafızlar (Es. Anlamlık) **Tevdif** (Es)
- Mütakerib Lafızlar (Jokun Anlamlık) **Tecrib** (yokun)
- Müstarek Lafızlar (Gök Anlamlık) **İstirok** (çöl)
- Müteazz Lafızlar (2.1 Anlamlık) **Teazad** (2.1)

DİL MERKEZLİ KUR'AN İLİMLERİ

Emsalü'l Kur'an:

Atalardan gelen cümlü sözlerle öğüt ve hüküm icraat biçiminde kullanılan anlam özdeşliğidir.

Sarih mesel

en yaygın olan meseller

Kıyasî mesel

Soyut kavramlar, zâkir

Hüfvi mesel

insanlar, varlıklar, dinadan zâkir, rizâ ve eğilime zâkir, ders ve öğüt verme, misal, izafe

Kur'andaki meseller 3 gruba ayrılır:

Sarih Mesel: Ayette herhangi @ birer kelime bulunmazsa.

Gözlü Mesel: Ayette bazı kelimeler bulunmazsa.

Mürsel mesel: Ayeti destekleyen bir atama sözüdür.

Aksamü'l Kur'an

“Jemin, zâkir, zâhid Kur'anda bulunan yeminler” kütüğüdür. Tamlara, putlara, şerife, zâkir ve değişik soyun unsurlara yapılmıştır ve son derece yaygındır.

KUR'AN'IN MANALARINA GÖRE İLİMLER

Muhkem - Müteşabih:

Muhkem; anlamı açık demektir.

Müteşabih; anlamı kapalı olan demektir.

Hueuf'u Mukatta (kesik harfler)

- elif - lam - mim Botura , Al'inur , Ankabüt , Rum , Lokman ve Sade Suresi
- elif - lam - mim - sad Arâf Suresi
- elif - lam - mim - râ Râd Suresi
- elif - lan - ra Yunus , hud , Yusuf , İbrahim ve Hicr Suresi
- he - mim Mü'min , fussilet , Zukhruf , Duhan , Caziye ve Ahkaf Suresi
- ta - sin Neml Suresi
- ta - sin - mim Sura ve Kasas Suresi
- kaf - ha - yâ - yâ - sâd Maryem Suresi
- Tak he , yasin , sâd , qâf , nûn (Kalem Suresi)

Müşkilül Kur'an

Kuranda ki Gelirli vahmidir.

İbn Kuteybenin "Tevili Müşkilil Kur'an" adlı eseri bu konuda oldukça önemlidir.

Siyak - Siyak

Siyak kuresimin öncesi siyakin ise sonrakî entemiz gelmiş olduğu kabul edilir.

Siyak münasebetleri

- Ajet içi siyak münasebeti
- Ajetler arası siyak münasebeti
- Fıtlı kender arası siyak münasebeti
- Suresi siyak münasebeti
- Sureser arası siyak münasebeti
- Bütün Kur'an içi siyak münasebeti

KUR'AN'IN İCAZİ

- * Dan mucizez olusunu ifade eder
- * Peygamberimizin en büyük mucizesi Kur'anı Kerim idi.
- * Kur'an'in müsriflere meydan olmasında Tehzibi (magfari olmasi) demektir.
- * Kur'an'da Serfe Teorisi; Bu teoriye göre Kur'anın bizesi rahatsızlıkla ortaya konulabilir. Ancak Allah buna engel olmuştur. bizesini getirmeye yönelik hümmetler, başarısız olmuştur, sonuçsuz kalmıştır. (Serfu'l-hikem, enil-mu'ez de)

* Kur'an'ın icaz yönleri;

- Dil ve Nazım Yönüyle icaz
- İlmî' icaz
- Gayb-ı icaz
- Medeniyet İncisi yönüyle icaz

icaz; Maksudu en ez kelime ile ifade etme sanatıdır. Ayetlerin kısa ve öz olması.
İtnab (Tatvin); Kastedilen many, daha çok kelime ile ifade etmektedir.

ÜSLUBU'L KUR'AN

- * Kur'anın üslubu denildiğinde ise mesajların, hükümlerini, tespitlerini, öykülerini vs. anlatırken izlediği anlatım tarzı, ifadeyi meâm yöntemi anlatılır. Kur'anın kendine özgü bir üslubu vardır.

İRABU'L KUR'AN

- * Kur'anın gramer yapısını inceleyen ilim dalına Kur'an'ın irabı denir.
- * Müberrred, irabul Kur'an; Zaccâc, irabul Kur'an; İbn Feris.

ESBÂB-I NUBÛL

* Ayetin yekûn bir Surenin inmesine yol açan olay, durumu yekûn soruyu ifade etmek üzere kullanılan bir tabirdir.

NASİH - MENSUH

Bir üsul taimi olarak düşünülürken hükmü kaldırılmış olan ayete Mensuh, hükmü ortadan kaldıran ayete de Nasih denmektedir.

İslam âlimleri dört tür nesih söz etmektedir:

- 1 → Kur'anın Kur'anı Neshi
 - 2 → Kur'anın Sünneti Neshi
 - 3 → Sünnetin Sünneti Neshi
 - 4 → Sünnetin Kur'anı Neshi
- NOT: İlk üçü için ittifak vardır fakat dördüncüde nesh edebilmesi için ya aynı seviyede ya da daha üstün olmalıdır. Sünnet Kur'an'dan üstün ya da eş değer değildir. İhtilaflıdır.

KURANUL KUR'AN

* Kur'anda anlatılan tarih, geçmişin haberleri üzerinde bir mesaj vamağı emelidir.

KURAN TEFİRİNDE İSRÂİLİYYAT

- * Yehudi, hırdiyen ve diğer kültürlerden İslamîyete giren rivayetler bütünü.
- * Daha Hz. Peygamber (s.a.s) hayattayken bu uygulamanın var olduğunu bildirmektedir.

* İslam tarihinin erken dönemlerinde İsraili haberler nakletmekle öre çıkmış olan isimler; Kabu'l Ahber Abdullah b. Sallamî el Enserî, Vehb b. Münabbih Abdumelik b. Abdileziz b. Cüreyc idi.

* Günümüzde ise Cüreyc İsrailiyat adı altında geçmektedir.

SON